

"העולם הזה" 721
התאריך: 23.8.51

לפני 25 שנה

שער הגיליון הוקדש לשחקנית צעירה בשם רות זקהיים, שהייתה פיקה כבר לשחק תפקידים בהצגות "חיות הנגב באות העיר" ו"בני הדוקטור". רות נישאה לאחר מכן לעיתונאי עזריה רפפורט, שעזב עימה את הארץ והמכהן כעת כדובר הקונסוליה הישראלית בניו יורק.

גיליון "העולם הזה", שיצא לפני 25 שנה בדיוק, הגיש כתבת ענק (5 עמודים) מאת פינחס לפיד, תחת הכותרת "אלוהים שהיה בסאן-ניקולאס". הכתבה מתארת עדת איכרים איטלקיים, שהתגוררו מזה זרורות רבים ברכסי הרי האפנינים. עדת האיכרים התגוררה ב-1932, והיא נתגלתה על ידי לפיד במהלך קרבות מלחמת העולם השנייה באיטליה. עכשיו עלתה העדה והתיישבה במישב אלמה כמבול הלבנון. מאורע, שגם הוא זכה לכיסוי רב בגיליון, "העולם הזה" לפני 25 שנה, הוא פסטיבל המחולות והריקודים בקיבוץ דליה (הפסיבי) טיבל הראשון נערך ערב פרץ מלחמת העצמאות. הכתבה על הפסטיבל מציגת את המרקמה גרט קאופמן, שהיתה הרוח המחייבה בו.

כמה מזון זולל הקונגרס הציוני * הכנענים: גסיסה

איטית * עולה חדש מחונים בכפר * ד"ר אלדד ואליהו

עמיקם מקימים מיפלה * עוזרת הבית מויצ"ו שאיבדה

את כיסאה בכנסת * ניצד הפכו את סטלין צעיר ב-10 שנים

מיפלות

דרך אגב. מיפלה חדשה

באולם ישה חפץ בתל-אביב שררה אווירה רצינית, כיאה למסיבת אבל. כ-200 איש באו להאזין לדברי ד"ר ישראל שייב (אל-דד), עורך המעש לשעבר, במלאת עשר שנים לרצח אברהם ("איר") שטרן, ש"נורה בגבו על ידי קצין המיטרה הבריטי מורטון, אחרי שנכבל בדירת-גג בשכונת פלורנטינו, בתל-אביב. המסובים היו ברובם אנשי לח"י לשעבר. ההפתעה של הערב סופקה על ידי ד"ר שייב, שפוף הקומה, בכבודו ובעצמו. כאילו בדרך אגב, הכריז שזו אסיפת-היסוד של מיפלה חדשה.

עצם הקמת המיפלה לא היה בו כדי להפתיע. זה מכבר היה ברור שישראל שייב ואלהיו עמיקם, חברו מלח"י, יקמו מיפלה חדשה. שתטיף לכיבוש המרחב, ברוח שיריו של אורי צבי גרינברג. המיפ"ל גלה מצאה לה אוהדים מועטים בין אנשי לח"י, שרוח זו של שובניזם משיחי היתה זרה להם. יש מיפלה זו סיכויימה לרכוש כמה נפשות בין אנשי חרות המאוכזבים.

אנשים

* כאשר רחל כגן, ח"כית ויצי"ו ב"כנסת הראשונה, החליטה לחלוץ את תנאי עתה מציפורנו המיפלתיות, ולא להופיע ברשימה נפרדת לכנסת השנייה, לא ידעה כיצד יתקבל הדבר. השבוע ידעה: כתב ד"ר זאב פון-ווייזל בעיתונו, החתום בנתחו את תוצאות הבחירות: "מפא"י נעשתה יותר חלשה משהיתה... (איבדה) ארבעה גרושים ספרדיים ואת עזרת-הבית מוויצ"ו."

* למחר היום בו מסר שרמה שמיר, לשעבר מייג'ור בחטיבה-היהודית-הלוחמת (הבריגדה), את פיקוד חיל-האוויר, מסיבות מתלה, לחיים הסקוב, ראש מחלקת ההדרכה בצה"ל בן ה-32, שאף הוא שרת כמייג'ור בחטיבה-היהודית-הלוחמת, מילא לסקוב את תפקידו הרשמי הראשון: ענידת כנפיים לבוגרי בית-הספר לטייס. לידו עמד סגנו דן טוקובסקי, בן ציר ישרי אל בשווייץ, שהחליף, במקרה, אף הוא, את אגף-ההדרכה של חיל-האוויר בסגנות הפיקוד.

* לקבוצת רופאים באלטיים, שביקרה את יוסף סטארין, אמר המרשל: "אנשי מדע סובייטיים גאונים טיפלו בי במייוחד, הפכוני צעיר יותר בעשר שנים." המשך סטארין בן ה-71, בהורותו על מיקטרתו: "אני מזוקן ככל אדם אחר, אך מאז שיניתי את תפריטי לפני שנתיים, אני מרגיש במצויין ואני ממשיך לעשן די הרבה, למרות שכמעט ואין ניקוטין בטבק מיקטרת."

* כיום מעורכי ידיעות אחרונות. * ארוחת-צהריים טיפוסית: מנה ראשוני, נה, וודקה, חרק, שיטליק, ירקות, גוגת-פירות, תה א קפה, חסה.

דל זה טושטש על-ידי הנוהג הכללי המדביק את תו הכנעניות לכל מיני חוגים אחרים. שאין להם כל דמיון לחוג הזה. במהלך עשר שנים השתנו השקפות החוג אך במעט: הוא טוען שהנוער הישראלי הוא אומה חדשה, שאין לה ולא כלום עם העדה היהודית הבינלאומית. מדינת-ישראל לא צריכה להיות ציונית, חייבת להפסיק את העליה אם היא מפריעה להתפתחותה, וחייבת להתפשט עד גבולות פרס ותורכיה. העם הערבי אינו קיים כלל, אינו אלא ערברב של מישפחות ושבים שיש להפכם לעבדים. בני ברית אפשריים: המארונים בלבנון והדרוזים בסוריה.

המעמד השלישי

העולה החדש

כאשר ביקרה קבוצת פקידים ממשל תיים בכפר קלאנסאוה, שבמשולש הקטן, החלו התושבים להשמיע את תלונותיהם על תנאי-חיהם הקשים. "זה לא כל כך נורא", ניחמו הפקידים, "אצלנו יש עולים חדשים, הגרים בתנאים הרבה יותר קשים". גם אצלנו יש עולה חדש, צעק אחד הילדים שהתקהלו מסביב למבוגרים. "עולה חדש? תמהו הפקידים, "מנין?" "מתוניס", היתה התשובה.

הדבר הפליא את הפקידים. מדוע יעדיף עולה חדש להשתקע בכפר ערבי, במקום לצפות לסידור מידי הסוכנות? התושבים הובילו את הפקידים, לפי בקשתם, אל בית העולה החדש. שם, בי בקתה קטנה ואפלה, מצאו זמן עטור זקן.

מישרתת ירושלים את הבשורה המחלחלת. שעתידה לבוא התקשורת בקונגרס הציוני, שוטרים הוועקו למקום. עקבו אחר כל תנועת-יד של המתקרבים למקום. עירנותם המתוחה באה על שכרה: אך התקרבו שני הכנענים הצעירים. כשהכרוזים זים בדיהם, וכבר עטו עליהם השוטרים, אסרום כהרף-עין, הובילום למטה-המיש"טרה, החרימו את כרטיזיהם, שיחרורם ב"ערבות, באותה זריזות מפתית חזרו ה"שניים אל מרכזם. לקחו ערימה חדשה של כרזונים, והגיעו שוב לבניין הקונגרס. ושוב עטו עליהם השוטרים, וחזרו.

היה קשה להבין מה תפקידה של ה"מישרתה במניעת הפצת כרזונים שאינם מסיתים לאלמות. יש לחשוד שהמישרתה פעלה פחות כשומרת חוק וסדר, ויותר כשומרת על כבוד המוסד הציוני העליון. אך הצלחתה היתה בדיוק הפוכה: קבוצה מבוטלת השיגה את מבוקשה בעזרת ה"שוטרים, הגיעה לעמודים הראשונים של העיתונים היומיים.

התלוצץ צעיר המקורב לכנענים: מדוע שללה מהם המישרתה את הוכחות להיעצר בגלמי? האין להם אותה זכות להיות לקדושים כאנשי הדת? "שרדו רק משוררים. מופתעים יותר מכולם מן הפירסומת הגדולה היו, אולי, הכנענים עצמם. מאן נוסד, לפני כימעט עשר שנים, הוועד לגיבוש הנוער העברי (החוג הראשון שזכה לתואר הכנענים) ירד כוח החוג בהתמדה. מן החוג המקורי, שכלל כמה משוררים ופסלים, שרדו רק שניים: יהונתן (אוריאל) רטוש (שלח) ואהרון אמירי, שניהם משוררים. כוח

* האחרים שפרשו: בנימין תמוז, יורם קניוק, יעקב אשמן, עמוס קינן, אברהם רימון ואחרים.

העם

הקונגרס הרוקד

"האם יש כל-יך הרבה ציונים בארץ?" שאל תייר אמריקאי שבא לקונגרס ה"ציוני, כשראה את שיירות-המכונות ה"ארוכות שהובילו המוני נוער. בהיותו ציוני ותיק, שביקר זו הפעם הראשונה בארץ, לא הבין כי המכונות נעות צפונה, ולא מירוחה.

בו בזמן שהקונגרס נאם ואכל, התכנסו ב"בדליה הקונגרס השני, הקונגרס שנאם ב"ברגליים. הקונגרס הקודם בדליה, לפני 4 שנים, היה הפגנה עצומה של נוער. היתה זאת הפעם היחידה, אולי, שהתכנסו יחד כל אותם שהפכו, כעבור חודשים מעטים, לצבא מלחמת-העצמאות, ביניהם אותם האלפים שלא יכלו לחזות בקונגרס השבוע.

לעומת הקונגרס של הנוער, עורר ה"קונגרס האמיתי תשומת-לב מועטה. מע"טים הבינו את הרקע האמיתי של ה"נאומים האינסופיים. היתה זאת, ביסודו של דבר, אדישות אוהדת כלפי אלה ה"נותנים את הכסף, שביצעו לא יכלו ה"רוקדים לרקוד.

הפרשה המעניינת ביותר, לקהל הפשוט, בכל מסכת הקונגרס, היתה תפריט האוכל, לא תפריט הנאומים. למעלה מ-2000 איש, שנכחו בקונגרס, צריכים היו לאכול ולשחות. המיזנון, שהוכן בקומת-הרקע של בנייני האומה הבלתי-גמורים, נוהל על-ידי תלמידי בית-הספר למלונאות של הדסה, שהגיש יוסי-יוסף שלוש טונות מזון. 100 תלמידים הויעו בשתיים וחצי משמ"רות יומיות, הכינו ארבעת אלפים ארוגות, חות, שלושת אלפים וחמש מאות עוגות וארבעת אלפים חמשי כריכים. מאחורי דלפק המכירה פתחו בנות מסכנות למעלה מ-500 בקבוקי-בירה, מזוג 4000 ספלייטה ו-5000 ספלייקפה. מהמטבח במרכז ה"עיר הביאו 25 מכוניות-משא את האוכל לבניין.

"להם מגיעה תודת האומה", העיר ציר, בהסתכלו בתלמידי המלונאות, "הם הגיי"בורים האמיתיים של הקונגרס!" בצניעות מופתית שחכ את גבורת-שלו, בהאינו למה עשרות אומים, שלא כולם הצטיינו בעומק תוכנם.

אירגונים

בעזרת המישרתה, לעיתונות

היתה זאת מעין מהדורת כיס של "מרד הקנאים". שוב ניתנה למישרתת ירושלים הודמנות להכתיר את עצמה בעלי-דפנה מילוליים, להציל משואה מוסד לאומי גדול. כמה שעות לפני המאורע כבר קיבלה

* המים היו ימי צנע, כך ששיחות רבות נסבו אודות מזון שהיה חסר.

"הוא מכר צברים!"